

गुरुचतुर्दश्यां गुरुयोगो वदा भवेत् । अथ वा सोम-
संयोगो विशेषात् पूज्य सङ्करम् । पायसं चृतसंयुक्तं
शिवाय विनिवेदयेत् । धूपदीपोपहारान्तैः पूर्ववत् पूज-
येच्छिवम् । प्राशनन्तु चृत कार्यं सर्वकामप्रदं वृत्तम् ।
आदित्यरेवतीयोगचतुर्दश्यां यदा भवेत् । अष्टम्यां वा
महायोगो शिवं संपूज्य पूर्ववत् । तिलास्तु प्राशने
यत्ना आदित्यवृत्तमीरितम् । आरोग्यं जायते तस्य
पुत्रवस्तुगणैः सह । रोहिणीचन्द्रयोगश्च चतुर्दश्यां
यदा भवेत् । अष्टम्यां सोमयोगात् तदा चन्द्रवृत्तं
चरेत् । प्राशनेन विधानेन शिवं संपूज्य यत्नतः । दधि
क्षीरन्तु नैवेद्यं प्राशनं क्षीरमेव च । कीर्त्तिमारोग्य-
कैश्वर्यं प्राप्नुयाच्चान्तं वचः । अश्विनीभोगसंयोगश्चतु-
र्दश्यां यदा भवेत् । अष्टम्यां भरणीयोगस्तदा भोग-
वृत्तं चरेत् । संपूज्य परवा भक्त्या शिवं वस्त्रोपचा-
रतः । रक्तोत्पलप्राशनन्तु साक्षाज्जं प्राप्नुयाच्छुभम् ।
रोहिणीपुष्यसंयोगश्चतुर्दश्यां यदा भवेत् । अष्टम्यां
वा समसेन बुधव्रतं वराचरेत् । शिवा पूज्या विधा-
नेन महास्नानपुरःसरम् । महावर्त्तिं धनीये त प्राशनं
पायसं व्रतम् । पुनर्वाचं दाराश्च यशो वर्द्धते तस्य नान्यथा ।
रेवतीगुरुसंयोगश्चतुर्दश्यां यदा भवेत् । अष्टम्यां ति-
ष्यसंयोगाद् गुरुव्रतं तदा चरेत् । प्राशनं कपिकाण्डान्तु
जं क्लृप्त्वा वसनश्चितम् । वागीशं त्वमवाप्नोति व्रतस्यास्य
प्रभावतः । अथ च भार्गववृत्तं चतुर्दश्यां यदा भवेत् ।
अक्षयव्रतं तदा विहि पुनर्वसुवृत्तं यदा । संपूज्य पर-
मेशानं यथाविभक्तैः । प्राशनं मधु चैवैव कर्त्तव्यं
संयतात्मना । महाफलमवाप्नोति व्रतस्यास्य प्रभावतः ।
भरणीशनियोगस्तु चतुर्दश्यां यदा भवेत् । आर्द्रायोग-
श्चाष्टम्यां तदा शनिव्रतं चरेत् । शिवं संपूज्य विधिवत्
प्राशनं वस्त्रमेव च । शनिरेकादश्यां हि फलं य-
ज्जति शोभनम् । विरहं नश्यते वल्लभ ! तदर्थं व्रत-
माचरेत् । ऐश्वर्यमवाप्नुयिष्यति । कर्मवन्तु कर्मण च ।
यश्च ह्य तोष्णनो ह्य कृपाद् यत्नन टापयेत् । यथा
बन्धवतो वल्ल ! आचार्याय प्रयत्नतः” ।

तिथिगुरुव्रतं यमस्तुतो “देवास्त्यो त मासस्य च-
तुर्दश्यां त इति तथा । अमावस्यापौर्णमासी नक्षत्रयो-
डादशोदयम् । संवत्सरसमष्टानः सततश्च जितेन्द्रियः ।
ब्रह्मचर्यं फलं यश्च यत्नतः व्रतयाजिनाम् । अतुनाभि
कश्च यश्च तदशमोऽभोजनान्”

तिन्दुकादमीव्रतं भविष्यपुराणं “ज्येष्ठे मासि दिज्ज्येष्ठ ! गृह्णा-
दस्यां त्रिबोचनम् । यः पूजयति देवेशमीशसोऽं ब्रह्म-
क्षरः । ज्येष्ठे मासि तथापादे जावये च तथा घरे ।
पूजयेच्चतुरोमावान् नीलोत्पलचन्द्रमकैः । त्रिपुरालकं
यम् । त्र्यम्बकान्त्र्यक्षरदनम् । गन्धानाञ्च कदम्बन
पूजयेत् गुग्गुलेन च । टेम्बुश्चक्रं विप्र ! प्राशयेत्
कायशापनम्” टेम्बुश्चक्रं त्रिपुराक्षरम्” ।

तिषदाहीवृत्तं स्कन्दपुराणं “विधिना केन कर्त्तव्यं तिष-
दाहीवृत्तान्तम् । कश्चिन्नासे तिषो चैव विधिना केन
तद्भवेत्” श्रीभगवानुवाच “पौषमासे च वा कृष्णा तिषि
रेकादशी शुभा । तासुपौष्य तदा स्नानं कृत्वा नारायणं
जपेत्” इत्यादि ।

तिषदाहीवृत्तं विष्णुधर्मोक्तम् “माघमासे त वज्रमासे आ-
षाढमासे भवेद् यदि । सूर्यं वा कृष्णपक्षस्य द्वादश्यां
नियतव्रतः । गृह्णीयात् पुण्यफलदं विधानं तस्य से-
ष्टम् ! । देवदेवं समभ्यर्च्य सुज्ञातः प्रव्रतः शुचिः ।
कृष्णमासा त सम्पूज्य एकादश्यां महाभक्तिः । उपा-
सितो द्वितीयेऽङ्गि पुनः सम्पूज्य केशवम् । संस्तुय
नाम्ना तेनैव कृष्णाख्येन पुनः पुनः । दद्यात्तिर्थास्तु
विप्राय कृष्णां से प्रीयतामिति । स्नानप्राशनयोः श-
लास्तथा कृष्णतिला स्नेह ! । विष्णुप्रीत्यनमन्तैश्च वज्रमासे
वर्षपारब्धे । कृष्णजन्मास्तिष्ठेः साङ्गं पक्वाद्येन च सं-
युताः । कंठोपापान्तुगैः साङ्गं संगीता रत्नगर्भिणः ।
ब्राह्मणानां प्रदेयास्तु यथावन्माहसंस्थया” इत्यादि ।
विष्णुधर्मोक्तं वृत्तान्तम् “माघ्यान्तु समतीतायां अथर्वेन
त संयुता । द्वादशी वा भवेत् कृष्णा प्रोक्ता सा त्रिब-
दादशी । तिष्ठेः स्नानं तिष्ठेर्हीनं नैवेद्यं तिष्ठनोदकैः ।
दोषैश्च तिष्ठतेनैव तथा देयं तिष्ठोदकम् । त्रिषाच
देवा विप्रैश्च तस्मिन्नुहनि पार्थिव ! । उपश्रुतिने
राजन् ! ज्ञातव्याश्च तथा तिषाः । प्रपूजितमापरेऽङ्गि
होतव्यश्च विशेषतः । रत्नचक्रं प्रदातव्यं ब्राह्मणेभ्यः तथा
न च ! । तिष्ठप्रसन्नं तदा कृत्वा सोपवासो जितेन्द्रियः ।
न दुर्गतिमवाप्नोति नात्र कार्या विचारणा” इत्यादि ।

तीर्थव्रतं शौरपुराणं “अथाक्षररूपो भित्वा शिवस्ते वसिष्ठः ।
देहात्ते शिवसायुज्यं कथमेव नात्र संशयः” ।

तुरगसप्तमीव्रतं विष्णुधर्मोक्तं “चैत्रमासस्य सप्तम्यां गृह्णा-
पक्षे नराधिप ! । गोमयेनोपचिप्ते त वृद्धा कृष्याश्च त
वृष्टवत् । तत्रोत्पलं कर्मणं सर्वार्थं वृष्टकैः शुभै